

Scientific journal
PHYSICAL AND MATHEMATICAL EDUCATION
 Has been issued since 2013.

ISSN 2413-158X (online)
 ISSN 2413-1571 (print)

Науковий журнал
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА
 Видається з 2013.

<http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/>

Будянський Д.В. Використання вебінару в процесі вивчення курсу «Риторика» у закладах вищої освіти. Фізико-математична освіта. 2020. Випуск 1(23). Частина 2. С. 19-24.

Budianskiy D. Use of webinar in the process of studying the rhetoric course in higher education institutions. Physical and Mathematical Education. 2020. Issue 1(23). Part 2. P. 19-24.

DOI 10.31110/2413-1571-2020-023-1-2-003
 УДК 378.147:81'271.12-057.875:37.036:808.5

Д.В. Будянський
 Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Україна
 budianskiy1977@ukr.net
 ORCID: 0000-0002-5699-6359

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБІНАРУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «РИТОРИКА» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

АННОТАЦІЯ

Формулювання проблеми. З розвитком інформаційних технологій трансформується роль сучасного викладача, який повинен не лише володіти глибокими знаннями та відповідними професійними компетентностями у певній галузі, але й бути фахівцем щодо використання сучасних технологій у своїй професійній діяльності, а також сприяти розвитку студента у цьому напрямку. У зв'язку з цим, сьогодні необхідно переглянути існуючі форми і методи навчальної роботи. Однією з актуальних сучасних форм надання освітніх послуг є вебінар, який ми розглядаємо як ефективний інструмент розвитку риторичної культури студента в процесі вивчення риторики.

Матеріали і методи. Дослідження базується на працях вітчизняних і зарубіжних науковців, які вивчають теоретико-методичні засади викладання риторики та суміжних дисциплін, проблеми підвищення рівня професійної майстерності, зокрема, розвитку риторичної культури сучасного педагога, питання використання інноваційних технологій в освітньому процесі. Для досягнення мети дослідження були використані методи як теоретичні (аналіз науково-методичних джерел, синтез, порівняння), так і практичні (спостереження, опитування тощо).

Результати. Вебінар є ефективним інструментом вивчення риторики, зокрема історії та теорії красномовства, методики підготовки і виголошення промови, а також тем, спрямованих на розвиток головних структурних компонентів риторичної культури педагога: культури і техніки мовлення, артистизму, манери виступу тощо.

Висновки. Вебінар, як форма дистанційного навчання, яка має відповідний арсенал можливостей, потребує адаптації комунікативно-творчих методів роботи, характерних для риторики, до особливостей інформаційного середовища, спеціальної підготовки викладача та студентів та належної організації навчального процесу та відповідного технічного забезпечення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: вебінар, дистанційне навчання, риторика, риторична культура.

ВСТУП

Постановка проблеми. Модернізація вітчизняної освіти, обумовлена світовими політико-економічними, соціально-культурними процесами, також новітніми суспільними викликами, висуває нові вимоги до працівників освітньої галузі.

Сучасний викладач закладу вищої освіти – не лише високомайстерний фахівець у певній галузі, дослідник, педагог, оратор та яскрава особистість, але й спеціаліст у галузі інноваційних технологій, зокрема електронних освітніх ресурсів.

У нинішніх реаліях неможливо реалізувати головні завдання вищої освіти – озброїти молодого фахівця необхідним комплексом професійних компетенцій, сформувати готовність і прагнення до постійної самоосвітньої діяльності, а також здатність гнучко реагувати на зміни, які відбуваються у світі, без застосування сучасних технологій.

На сьогодні однією із найбільш ефективних та поширених форм організації освітнього процесу є *вебінар* (від англ. web+seminar, webinar) – різновид дистанційного навчання у синхронному режимі (Морзе, 2010).

На наш погляд, вебінар може бути ефективно використаний у закладах вищої освіти при викладанні *риторики* – комунікативно-творчої дисципліни, яка спрямована на формування та розвиток професійно-необхідних та особистісних якостей, творчих здібностей сучасного педагога (Сагач, 2000).

Риторика і результат її вивчення – високий рівень сформованості риторичної культури, яку ми розуміємо як інтегративну характеристику особистості, що включає в себе комплекс риторичних компетентностей, ціннісно-орієнтованих норм риторичної діяльності та індивідуально-творчий стиль їх реалізації (Будянський, 2016), сприяють

створенню умов для розвитку особистості, здатної до гуманістично-орієнтованого вибору, самостійних дій в обраній галузі, яка сприймає навколишній світ і людей в контексті загальнонаціональних цінностей, є незалежною у власних судженнях і відкритою до думки інших.

Аналіз актуальних досліджень. Теоретико-методичні засади викладання риторики закладені у працях Г. М. Сагач, І. А. Зязюна, Н. Б. Голуб, Л. І. Мацько, О. М. Мацько та ін.; окремі аспекти використання сучасних технологій в процесі вивчення риторики представлені у працях Л. А. Анисарової, Я. В. Білоусової, В. В. Герман, Н. Б. Голуб, О. Б. Залюбівської та ін.; аналіз освітніх можливостей вебінару здійснили дослідники С. Г. Діордіца, М. М. Жовнір, Л. М. Івашко, В. М. Кухаренко, Н. В. Морзе, В. С. Торопцов та ін.

Проте, актуальна проблема використання вебінару при вивченні риторики в закладах вищої освіти наразі недостатньо досліджена у науковій літературі.

Метою даної статті є аналіз методичних особливостей використання вебінару в процесі вивчення риторики у закладах вищої освіти.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Наше дослідження базується на працях вітчизняних і зарубіжних науковців, які вивчають теоретико-методичні засади викладання риторики та суміжних дисциплін, проблеми підвищення рівня професійної майстерності, зокрема, розвитку риторичної культури сучасного педагога, а також питання використання в освітньому процесі інноваційних засобів та технологій. Для досягнення мети дослідження були використані методи як теоретичні (аналіз науково-методичних джерел, синтез, порівняння), так і практичні (спостереження, опитування тощо).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сьогодні дистанційне навчання є одним із найбільш актуальних та ефективних чинників реалізації принципів вітчизняної освіти, зокрема:

- доступності для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг;
- гнучкості системи освіти;
- єдності і наступності системи освіти;
- безперервності і різноманітності освіти тощо (Залюбівська, 2015).

Однією з найбільш популярних форм проведення освітніх заходів різних видів (навчальних занять, конференцій, консультацій, захисту наукових робіт тощо) у дистанційному форматі є вебінар.

Цей навчальний інструмент має наступні можливості:

- відео та аудіоконференція за участю багатьох користувачів;
- завантаження та демонстрація презентацій та відео;
- текстовий чат;
- дошка оголошень;
- опитування;
- демонстрація екрану комп'ютера;
- передача прав на управління конференцією студентам (Жовнір, 2019).

Наразі найбільш затребуваними є наступні платформи для проведення освітніх вебінарів.

1. MyOwnConference – один з найкращих сервісів для проведення вебінарів і навчання онлайн, який має зручний інтерфейс, широкий набір інструментів для демонстрації наочних матеріалів.

2. FreeConferenceCall.com – безкоштовна платформа для проведення відеоконференцій з можливістю підключення до 1000 учасників. На екрані можна демонструвати матеріали, презентації та коментувати їх, завантажувати файли і за допомогою інструментів малювання виділяти важливі частини доповіді.

3. Zoom на безкоштовній основі пропонує організувати вебінари до 40 хвилин за участю до 100 користувачів. Існує можливість спілкування в чаті, додавання файлів, посилань тощо. Також цей ресурс дозволяє паралельно транслювати вебінари у Facebook і Youtube.

4. Microsoft Teams – безкоштовний застосунок, який можна завантажити на персональний комп'ютер або мобільний пристрій. Тут є можливість проводити онлайн аудіо, відео, веб-конференції, а також транслювати і записувати вебінари для великої аудиторії (до 10 000 учасників).

5. Webex дає змогу робити записи вебінарів до 40 хвилин, які можуть переглянути до 100 учасників, можливе зберігання на хмарному сховищі до 1 Гб. Безкоштовна версія цієї платформи дійсна протягом місяця.

6. Google Hangouts, за допомогою якого можна проводити відеоконференції та транслювати вебінари для широкої аудиторії з можливістю паралельного ефіру на Youtube. Ці відео можна зберегти та розмістити на своєму Youtube-каналі. Під час вебінару можна користуватись наступними опціями: демонстрація програм, документів, презентацій та відео, спілкування у чаті (Програмное обеспечение вебинаров).

В процесі викладання риторики в умовах дистанційного навчання також можуть бути ефективно використані технічні можливості застосунків Skype, Viber, Telegram, популярних соціальних мереж Instagram та Facebook, файлообмінних ресурсів та відеоохостингів, зокрема YouTube, які являють собою телекомунікаційну систему, що забезпечує можливість інтерактивного обміну текстовою та аудіо-відео-інформацією між користувачами підключеними до мережі Інтернет.

На наш погляд, вебінар, як різновид дистанційної роботи, який має відповідний арсенал можливостей та освітніх інструментів (частково представлених вище) може бути достатньо ефективним для вивчення риторики за умов врахування специфіки цієї дисципліни та належної організації освітнього процесу.

Процес викладання риторики у закладах вищої освіти має практичноорієнтований характер та побудований на безпосередній взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу: студентом і викладачем, студентом і студентом.

На думку фахівців (Мацько, Мацько, 2003) в процесі викладання риторики найбільш ефективними є наступні форми і методи:

- риторичні вправи, ігри, тренінги з техніки та логіки мовлення;
- вправи, спрямовані на розвиток пластичної виразності та артистизму;
- аналіз відеозаписів публічних виступів відомих представників вітчизняного та зарубіжного сучасного красномовства (діячів освіти, культури, політиків, телеведучих, представників сфери шоу-бізнесу тощо);
- підготовка та виголошення промов різних родів та видів красномовства з подальшим колективним обговоренням та самоаналізом;
- моделювання і розігрування різних ситуацій, спрямованих на розвиток навичок мовленнєвої імпровізації;
- проведення міні-конкурсів з ораторської майстерності на рівні групи, факультету, інституту, університету.

Тож перед викладачем-ритором постає проблема перенесення цих форм і методів роботи в інформаційне середовище вебінару та адаптації до особливостей дистанційного навчання.

На основі аналізу науково-методичних джерел (Анісарова, 1998; Голуб, 2009; Кухаренко, 2011) та власного досвіду застосування технології вебінару виділимо головні методичні особливості вивчення риторики у закладах вищої освіти.

Риторика – комунікативно-творча дисципліна, яка потребує безпосереднього контакту між адресантом (оратором) і адресатом (слухачем). На лекційних заняттях з риторики у звичній формі викладач привертає і утримує увагу студентів, стимулює пізнавальну активність за рахунок особистих якостей, індивідуальної харизми, паралінгвістичних засобів (інтонації, голосу, міміки та жестикуляції). Спостерігаючи за реакцією студентської аудиторії викладач-ритор змінює темпо-ритм, експресивність мовлення, використовує ораторські прийоми (риторичні запитання, розповіді з власного життя, відступ від теми, демонстрацію предмета, гумористичний коментар тощо) (Голуб, 2009).

При дистанційному навчанні в процесі проведення занять викладач, як правило, позбавлений можливості слідкувати за реакцією студентів на запропонований матеріал.

У зв'язку з цим, в процесі проведення вебінару з риторики провідну роль відіграють демонстраційні матеріали (презентації, відео-фрагменти, web-сторінки тощо), які дозволяють привернути увагу студентів, структурувати інформацію, виділити найбільш важливі, складні та цікаві елементи теми (Залюбівська, 2015).

В процесі організації і проведення вебінару викладач виступає в кількох ролях: організатора-фахівця, який анонсує захід, реєструє учасників, вирішує технічні питання, здійснює запис вебінару; педагога-ритора, який проектує мету і завдання заняття, відбирає його зміст і ілюстративний матеріал, відео-аудіофайли, а також безпосередньо ведучого-модератора, який спрямовує роботу студентів відповідно плану заняття, ініціює дискусію, демонструє певний зразок риторичної культури і оцінює роботу слухачів.

В процесі вивчення риторики найбільш поширеними є наступні варіанти проведення вебінарів.

1. Вебінар-лекція. На початку лекції (особливо вступної) викладач здійснює інструктаж щодо структури заняття, видів роботи, методів навчання, які будуть застосовані при вивченні заявленої теми, а також способів зворотного зв'язку та особливостей роботи в дистанційному форматі.

Лекційний курс з риторики для студентів усіх спеціальностей, як правило, включає наступні теми:

- «Історія ораторського мистецтва»;
- «Історичні етапи становлення вітчизняного красномовства»;
- «Роди та види красномовства»;
- «Етапи підготовки і виголошення промови»;
- «Риторичний ідеал»;
- «Сучасне ораторське мистецтво» тощо (Будянський, Будянський, 2012).

Проведення лекцій із вищезазначених тем в форматі вебінару, як правило, потребує великої кількості наочних матеріалів: презентацій, малюнків, фотографій, таблиць, відео та аудіозаписів тощо. Платформи і застосунки для проведення вебінарів мають для цього зручний та доступний інструментарій, завдяки якому студенти сприймають інформацію на слух та візуально. Поставити питання викладачу можливо в режимі «чату» або за допомогою мікрофона.

Основні матеріали дисципліни також розміщуються на відповідній освітній платформі: лекції (лаконічний виклад суті досліджуваного питання); коментарі літературних джерел і сайтів, потрібні при вивченні теми; чіткі інструкції; завдання для самостійної роботи; додаткові завдання; теми проєктів тощо.

2. Вебінар-семінар. На відміну від лекції, семінар тяжіє до більш інтерактивної форми навчальної роботи та реалізує технологію віртуального класу.

Найбільш ефективним вебінар показав себе при вивченні наступних тем курсу «Риторика»:

- «Культура і техніка мовлення оратора»;
- «Формування навичок ведення дискусії та імпровізації»;
- «Виразне читання як складова риторичної культури»;
- «Методика виголошення промови (акція)»;
- «Риторичні тропи і фігури» тощо (Будянський, Будянський, 2012).

Під час вебінару-семінару з риторики викладач може використовувати різні види робіт:

- тренінг;
- вправи на розвиток виконавських умінь і навичок оратора (володіння голосом, професійним диханням, чітка вимова, артистизм, емоційність) ;
- 5-10 хвилинні монологи-промови з подальшим обговоренням та відповідями на запитання;
- організована дискусія.

Семінарські заняття з риторики також передбачають виконання завдань з аналізу та створення риторичних текстів, формування готовності до риторичної творчості не тільки у ситуаціях професійного, але й побутового мовлення.

3. Вебінар-конференція. Залікове заняття з риторики, на наш погляд, доречно проводити у формі міні-конференції, під час якої студенти виступають із доповідями на запропоновану або довільну тематику, в яких не лише розкривається актуальна педагогічна проблема, але й мають бути використані риторичні тропи, фігури, засоби активізації уваги слухачів. Крім зазначених чинників, викладач оцінює композицію доповіді-промови, володіння голосом, мелодику і логіку мовлення, оригінальність теми та її реалізації тощо (рис. 1).

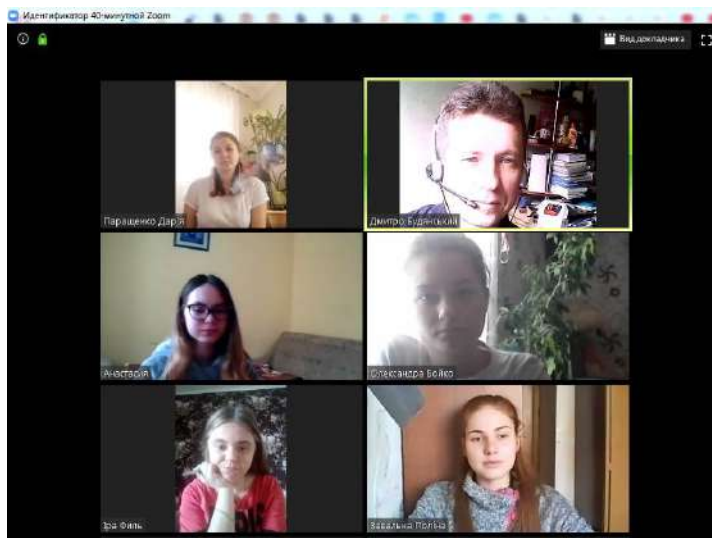

Рис. 1. Залік з риторики для студентів 2 курсу спеціальності «Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)» у форматі вебінару-конференції.

Підводячи підсумки вивчення курсу риторики із використанням вебінару ми запропонували студентам висловитись щодо позитивних та негативних аспектів даної форми роботи, дати рекомендації щодо її оптимізації.

Зокрема, в процесі анкетування студенти дали відповіді на наступні запитання.

1. В чому відмінність (специфіка) вивчення риторики та суміжних дисциплін у дистанційному та традиційному форматі?
2. Які труднощі виникали в процесі сприйняття матеріалу в ході проведення вебінарів-лекцій з риторики?
3. Які труднощі виникали в процесі підготовки до вебінарів-семінарів з риторики та презентації власних творчих робіт он-лайн?
4. Які методи, форми роботи і засоби наочності, використані на заняттях, були найбільш ефективними і цікавими?

На основі аналізу студентських анкет нами були визначені головні позитивні аспекти застосування технології вебінару в процесі вивченні «Риторика»:

- розглянута форма роботи дозволяє студентам навчатися у комфортному комунікативному просторі; здійснювати аналіз та рефлексію власної риторичної діяльності; економити часові й енергетичні ресурси; розширювати спектр комунікативної взаємодії;
- оскільки існує можливість запису вебінару, то студенти можуть переглянути відео заняття з метою виявлення і усунення власних мовленнєвих недоліків;
- викладач, використовуючи технологію вебінару, має можливість демонструвати студентам наочний матеріал. Специфіка курсу «Риторика» обумовлює необхідність показу і безпосереднього аналізу аудіо і відео фрагментів виступів видатних ораторів минулого і сьогодення;
- знімається необхідність пошуку комфортної для занять аудиторії зі спеціальним обладнанням.

Розгляд позитивних сторін використання вебінару для учасників освітнього процесу показує, що переваги цієї форми навчання обумовлені, в першу чергу, самою технологією її організації і дистанційним характером. Недоліки використання вебінару пов'язані як з необхідністю дотримання ряду технічних умов, з недостатнім рівнем підготовленості викладача і студентів та специфікою конкретної теми заняття.

Проте, ми переконані, що для гуманітарних дисциплін і особливо для риторики, безпосередній контакт викладача і студента є принципово важливими, оскільки від нього безпосередньо залежить успішність та результативність навчання.

Це обумовлює неможливість реалізації курсу «Риторика» виключно в режимі вебінарів або інших форм дистанційного навчання. При цьому є розділи і теми, вивчення яких в онлайн-форматі є досить ефективним. До таких розділів відносяться «Техніка мовлення», «Гігієна голосу», «Образ оратора в професійній діяльності» тощо.

Узагальнюючи власний досвід застосування вебінару в процесі вивчення риторики у закладах вищої освіти, визначимо методичні рекомендації:

- для якісного проведення вебінару недостатньо добре володіти матеріалом, необхідні навички використання технічних засобів (комп'ютер, вебкамера, мобільні пристрої, спеціалізовані інтернет-платформи та мобільні застосунки);
- проєктуючи вебінар з риторики, необхідно ретельно відібрати змістовне наповнення заняття, всебічно оцінити і зважити доцільність застосування методів, засобів і матеріалів, продумати його форму;
- слід враховувати, що під час online-трансляції можлива затримка сигналу. У зв'язку з цим викладач, як модератор заняття, повинен обрати оптимальний темпоритм мовлення, використовувати акустичні особливості та індивідуальні характеристики голосу з метою утримання уваги слухачів.

Наш досвід також показує, що насиченість та інтенсивність роботи учасників вебінару з риторики не дозволяє проводити в дистанційному режимі заняття тривалістю дві академічні години без перерви. Ведучий і учасники досить швидко втомлюються, внаслідок чого знижується увага та зменшується ефективність навчальної діяльності. Оптимальним, на наш погляд, є поділ вебінару на дві частини тривалістю 30-35 хвилин, після кожної з яких потрібна 10 хвилинна пауза, під час якої відбувається обговорення питань, на яких не зупинилися під час вебінару, неформальне спілкування, підведення підсумків.

Одним із найбільш проблемних аспектів застосування вебінару при вивченні риторики виявилась ступінь залученості студентів до інтеракції. Продуктивній взаємодії між учасниками вебінару можуть заважати як зовнішні фактори (технічні перешкоди, недостатній рівень готовності до занять в он-лайн режимі), так і внутрішні, головною з яких можна вважати низький рівень самодисципліни. Практика доводить, що студенти як суб'єкти дистанційної освіти, потребують додаткової мотивації. Також викладачеві для організації і підтримки активного діалогу зі студентами потрібно застосовувати більшу кількість риторичних тропів та фігур (метафора, порівняння, інверсія, метонімія, гіпербола, іронія, каламбур тощо) та засобів активізації уваги, ніж під час проведення заняття у звичному аудиторному форматі.

Такими чином, з метою досягнення найбільш високого результату при вивченні риторики в процесі дистанційного навчання необхідно:

- організувати матеріально-технічне забезпечення (програмне середовище, мобільні додатки, комп'ютери, канали);
- розробити навчально-методичне забезпечення;
- підготувати кадри (викладачів та ін.);
- мотивувати студентів;
- спланувати і організувати процес дистанційного навчання;
- здійснити адаптацію інформаційних джерел.

ВИСНОВКИ

Дистанційна форма навчання, як сучасне інформаційне освітнє середовище, вимагає від викладача творчого, наукового підходу, сформованості відповідних компетентностей для здійснення професійної діяльності відповідно до державного освітнього стандарту. Завдяки багатофункціональності та доступності мережевих освітніх технологій, викладач повинен бути активним творцем освітнього середовища, ефективно використовувати наявні можливості.

Вважаємо, що використання вебінару в процесі вивчення курсу «Риторика» є ефективним для вивчення ряду тем, проте, для цього необхідна спеціальна підготовка як викладача, так і студентів. Дистанційно у формі вебінарів можна розвивати практичні навички студентів з культури і техніки мовлення та володіння голосом, прийоми ведення дискусії, тобто у підсумку закласти основи риторичної культури.

Вважаємо, що ця проблематика потребує подальшого ґрунтовного дослідження у таких напрямках: створення науково-методичної системи розвитку риторичної культури викладача закладу вищої освіти з елементами дистанційного навчання, вдосконалення діагностичного інструментарію визначення рівня розвитку цієї якості, визначення специфіки розвитку риторичної культури студентів та викладачів закладів вищої освіти різного профілю тощо.

Список використаних джерел

1. Анисарова Л. А. *Методика обучения основам риторики в техническом вузе* : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / РГПУ имени С.А. Есенина. Рязань, 1998. 17 с.
2. Будянський В. І., Будянський Д.В. *Риторика – мистецтво красномовства*: навчальний посібник. Суми: «Корпункт», 2012. 189 с.
3. Будянський Д. В. Суть і структура риторичної культури викладача вищого навчального закладу. *Теорія та методика навчання та виховання*, 2016. Вип. 39, С. 12-22.
4. Голуб Н.Б. Теоретико-методичні засади навчання риторики у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.12 / НПУ імені М.П. Драгоманова. К., 2009. 37 с.
5. Диордица С. Г., Торопцов В. С., Ивашко Л. М. *Инновационные информационно-коммуникационные технологии обеспечения качества высшего экономического образования*: монография. Одесса: Атлант, 2012. 230 с.
6. Жовнір М.М. Застосування технології вебінару під час вивчення української мови як іноземної у медичному вищому закладі освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2019, №5. С. 116-122.
7. Залюбивская О. Б. Дистанционные методы формирования риторической культуры будущих преподавателей технических университетов. *Дистанционное и виртуальное обучение*, 2015, № 1, С. 72-79.
8. Кухаренко В. М. Використання вебінарів у навчальному процесі. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 2011. № 2 (90). С. 12-16.
9. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. К. : Вища шк., 2003. 311 с.
10. Морзе Н. В. Методичні особливості вебінарів, як інноваційної технології навчання. *Інформаційні технології в освіті*, 2010, № 5, С. 31-39.
11. Программное обеспечение вебинаров. URL: <http://www.livebusiness.ru/tools/webmeeting/>.
12. Сагац Г. М. Риторика : навч. посіб. К., 2000. 565 с.

References

1. Anisarova, L. A. (1998). *Metodika obuchenija osnovam ritoriki v tehničeskom vuze* [Methods of teaching the basics of rhetoric in a technical university]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ryazan: Russian State Pedagogical University named after S.A. Yesenin [in Russian].
2. Budianskyi, V. I., Budianskyi, D.V. (2012). *Rytoryka – mystetstvo krasnomovstva: navchalnyi posibnyk* [Rhetoric is the art of eloquence]. Sumy: Korpunkt [in Ukrainian].

3. Budianskyi, D. V. (2016). Sut i struktura rytorychnoi kultury vykladacha vyshchoho navchalnogo zakladu [The essence and structure of the rhetorical culture of a teacher of higher education]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia -Theory and methods of teaching and education*, 39, 12-22. [in Ukrainian].
4. Holub, N. B. Teoretyko-metodychni zasady navchannia rytoryky u vyshchych pedahohichnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of teaching rhetoric in higher pedagogical educational institutions:]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kiev: NPU named after MP Dragomanova [in Ukrainian].
5. Diordica, S. G., Toropcov, V. S., Ivashko, L. M. (2012). *Innovacionnye informacionno-kommunikacionnye tehnologii obespechenija kachestva vysshogo jekonomicheskogo obrazovaniija [Innovative information and communication technologies for quality assurance in higher economic education]* : monografija. Odessa: Atlant [in Russian].
6. Zhovnir, M. M. (2019). Zastosuvannia tekhnolohii vebinaru pid chas vyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi u medychnomu vyshchomu zakladi osvity [Application of webinar technology during the study of the Ukrainian language as a foreign language in medical higher education]. *Informatsiini tekhnolohiia i zasoby navchannia - Information technology and teaching aids*, №5, 116-122 [in Ukrainian].
7. Zaljubivskaja, O. B. (2015). Distancionnye metody formirovaniija ritoricheskoj kul'tury budushhij prepodavatelej tehniceskij universitetov [Remote methods of forming the rhetorical culture of future teachers of technical universities]. *Distancionnoe i virtual'noe obuchenie – Distance and virtual learning*, № 1, 72-79 [in Russian].
8. Kukharenko, V. M. (2011). Vykorystannia vebinariv u navchalnomu protsesi [Using webinars in the learning process]. *Kompiuter u shkoli ta simi – Computer at school and family*, № 2 (90). 12-16 [in Ukrainian].
9. Matsko, L. I., Matsko, O. M. (2003). *Rytoryka* [Rhetoric]. Kiev: Vyshcha shk. [in Ukrainian].
10. Morze, N. V. (2010). Metodychni osoblyvosti vebinariv, yak innovatsiinoi tekhnolohii navchannia [Methodical features of webinars as an innovative learning technology] / *Informatsiini tekhnolohii v osviti – Information technology in education*, № 5, 31–39 [in Ukrainian].
11. Programmnoe obespechenie vebinarov [Webinar software]. URL: <http://www.livebusiness.ru/tools/webmeeting/>[in Russian].
12. Sahach, H. M. (2000). *Rytoryka* [Rhetoric]. Kiev [in Ukrainian].

USE OF WEBINAR IN THE PROCESS OF STUDYING THE RHETORIC COURSE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

D. V. Budianskiy

Makarenko Sumy State Pedagogical University, Ukraine

Abstract.

Formulation of the problem. *With the development of information technology, the role of a modern teacher is transformed. He must not only have deep knowledge and relevant professional competencies in a particular field, but also be a specialist in the use of modern technologies in their professional activities and promote student development in this area. In this regard, today it is necessary to review the existing forms and methods of educational work. One of the current modern forms of educational services is a webinar, which we consider as an effective tool for developing the rhetorical culture of the student in the process of studying rhetoric.*

Materials and methods. *The study is based on the works of national and foreign scholars who study the theoretical and methodological principles of teaching rhetoric and related disciplines, the problem of improving professional skills, in particular, the development of rhetorical culture of modern teachers, the use of innovative technologies in education. To achieve the goal of the study, both theoretical (analysis of scientific and methodological sources, synthesis, comparison) and practical methods (observations, surveys, etc.) were used.*

Results. *The webinar is an effective tool for studying rhetoric, including the history and theory of eloquence, methods of preparation and delivery of speech, as well as topics aimed at developing the main structural components of rhetorical culture of the teacher: culture and speech techniques, artistry, manner of speech and more.*

Conclusions. *Webinar, as a form of distance learning, which has an appropriate arsenal of opportunities, requires the adaptation of communicative and creative methods of work, characteristic of rhetoric, to the features of the information environment, special training of teachers and students and proper organization of the educational process and appropriate technical support.*

Keywords: *webinar, distance learning, rhetoric, rhetorical culture.*